

MØTEBOK

FYLKESLANDBRUKSSTYRET I VESTFOLD

Høring: Forskrift om berekraftig skogbruk.

Innledning

I Stortingsmelding nr. 17 (1998 – 1999) ble det varslet at skogloven skulle revideres og i forbindelse med dette skulle forskriftene hjemlet i loven gjennomgås. Ny skoglov ble vedtatt i mars 2005, med ikrafttreden 1. januar 2006. Med hjemmel i loven foreslåes det nå i innføre en "Forskrift om berekraftig skogbruk". Departementet har med dette gått bort fra forslaget om å innføre en egen miljøforskrift – etter at forslag til dette ble trukket for noen år tilbake. Forslaget til forskrift omfatter tre hovedtemaer- krav til miljøhensyn, krav i forbindelse med foryngelse av skog og tiltak mot skader på skog. Sistnevnte tema er i dag regulert av en forskrift som blir erstattet og tatt inn i foreliggende forslag.

Det er regjeringens og departementets intensjon at forskriften skal bygge opp under skogloven som næringslov og i liten grad være understøttende til annet lovverk som går på vern av arealer og natur. Dette blir ivaretatt av annet lovverk og forskrifter. Det er et bærende prinsipp at skogloven med tilhørende forskrifter skal bygge opp under prinsippet "frihet under ansvar", hvilket betyr at skogeier som forvalter skog i Norge skal ha frihet til å skjøtte sin skog etter egne mål og prinsipper, hvor rammene er skogloven og forskrifter med hjemmel i den.

Høringsfrist er **4. oktober 2005**. Fylkesmannen og fylkeslandbrukstyret har fått saken til uttalelse. Høringsinstansene er bedt om å sende sine uttalelser elektronisk til adressen: postmottak@lmd.dep.no

I forbindelse med behandlingen av Stortingsmelding nr. 17, var det ikke enighet mellom partiene når det gjaldt innføring av en egen miljøforskrift. Regjeringen fikk imidlertid flertall for sitt syn om å innføre miljøforskrift men trakk forslaget etter en omfattende høring, hvor det blant annet kom frem at skogbruksnæringen var sterkt imot innføring av en egen miljøforskrift. I forbindelse med forarbeidene til ny skoglov fremkom det ønske om å utarbeide en egen forskrift om foryngelse av skog, som skulle sikre en langsiktig og kvalitetsmessig god ressursoppbygging i skogbruket. Når departementet nå legger fram en samleforskrift hvor både miljøhensyn, krav til foryngelse og tiltak mot skader på skog inngår, så må dette sees på som et kompromiss i forhold til tidligere forslag. Det forenkler også hverdagen for kommunene som skal påse at forskriftene blir overholdt, og for skogeierne som skal forholde seg til regelverket i praksis.

Det har vært departementets intensjon at de miljøkrav som fremkommer i forslaget ikke skal omfatte pålegg utover de miljøkrav som påhviler skogbruket blant annet gjennom standardene i Levende Skog. De skal imidlertid være minstekrav dersom dagens sertifiseringssystem utspiller sin rolle eller ikke fungerer etter intensjonene i ordningen. I dag er mellom 90 og 100 prosent av hogsten i norske skoger omfattet av en eller sertifiseringsordning, som legger

grunnlaget for en god forvaltning av skogen, og hvor hensyn til miljø og langsiktig ressursoppbygging blir ivaretatt på en god måte.

Landbruksdirektøren viser til høringsbrevet hvor grunnlaget for utarbeiding av forslaget er mer inngående beskrevet.

Landbruksdirektørens merknader til forskriften og de enkelte paragrafer:

Generelt

I forslaget til forskrift forekommer det noen paragrafer med overskrift og innhold som det bør vurderes om hører hjemme i en forskrift. Ved en gjennomlesning av disse paragrafene får en inntrykk av at tekst fra den nye skogloven er klippet direkte inn i forskriften. Spørsmålet er om dette er nødvendig. Strukturen i forskriften er ikke lik for de tre temaområder som inngår. Navnet på forskriften avspeiler svært dårlig innholdet. I begrepet "bærekraft" vil en skogeier legge mer enn det å drive miljømessig riktig og sørge for etablering av foryngelse/investere i ny skog etter hogst. Bærekraftig bruk av skog vil også omfatte skjøtsel av ungskog etter etablering av foryngelse, enten den er naturlig eller plantet. Ungskogpleie og tynning er sentrale tiltak i så måte.

Forskriftens tittel

I henhold til Justisdepartementets retningslinjer for regelverksarbeid bør forskriftens tittel være informativ og dekkende. Forskriftens tittel skal gi beskjed om hva forskriften handler om.

Som det er beskrevet innledningsvis i dette avsnittet så er begrepet bærekraftig skogbruk omfattet av mer enn miljøomsyn, foryngning etter hogst og skogens helsetilstand.

Det foreslås derfor at forskriftens tittel endres til:

Forskrift om miljøomsyn, forynging etter hogst samt tiltak mot skadar på skog.

§1-1 Formål

Dersom forskriften skal omhandle bærekraftig skogbruk bør formålsparagrafen definere nærmere hva som ligger i dette. Enkelt fremstilt kan dette være at utnyttelse av skogressurser krever at skogeiere følger opp med nødvendige investeringer. Dette er godt beskrevet i forarbeidet til den nye skogloven. Intensjonene er at loven fortsatt skal være en næringslov og at miljøhensyn og vern som hovedprinsipp blir regulert av annet lovverk. Når det gjelder miljøhensyn så har skogbruket et klart sektoransvar for dette.

Landbruksdirektøren foreslår at formålsparagrafen inneholder følgende tekst:

"Formålet med denne forskriften er fremme et bærekraftig skogbruk ved å sikre investeringer i ny skog i form av planting eller naturlig foryngelse. Investeringene skal følges opp gjennom et aktivt stell av ungskogen fram til høsting. Miljøverdiene som finnes i skogen skal tas vare på, og det er skogeiers ansvar å forebygge skader på skogen gjennom en aktiv forvaltning.

§2-1 Hovedprinsipp

Forskriften skal være systematisk klar og oversiktlig. Det skal være overskrift til hver paragraf. Samme overskrift – Hovedprinsipp – forekommer i forslaget til flere paragrafer. Dette skaper ikke oversikt, og bør endres på

§2-1 gjengir en del av det som står i formålsparagrafen i skogloven og delvis i §1-1 formål i denne forskriften. Det bør vurderes om dette er nødvendig. I §2-1 bør det fremgå at det skal være en plikt til å ta miljøhensyn. Uttrykk som ”skal det takast nødvendig omsyn til” er lite presise og upresise og bør unngås. Det skal legges vekt på at miljøhensyn er en viktig premiss ved næringsutøvelsen. Det er også grunn til å påpeke at det næringsmessige aspektet er fraværende i all tekst i forslaget. Et eller annet sted må det fremgå at det er utøvelse av ”næring i skog” som krever at det tas miljøhensyn.

Dersom bestemmelsen skal stå må den ha en tittel i tråd med innholdet og landbruksdirektøren vil foreslå ”Ansvar for miljøomsyn” eller ”Skogeiers ansvar for miljøomsyn” som tittel på denne paragrafen.

§2-2 Miljødokumentasjon og miljøregistreringer

Det er viktig at skogeier skal kunne redegjøre for de miljøhensyn som er lagt til grunn ved gjennomføring av tiltak i skogen.

Levende Skog sine standarder er retningslinjer som gir skogeier praktiske råd og anvisninger i forbindelse med drift av skog. Miljøregistreringene inngår som en viktig del av dokumentasjonen overfor markedet og i forbindelse med sertifisering. Disse registreringene er ikke myndighetspålagt. Skogmyndighetenes krav til miljøhensyn, slik de vil fremkomme i denne forskriften og i skogloven generelt, er minstekrav i forhold til de restriksjoner næringen har pålagt seg selv gjennom blant annet sertifisering og Levende Skog. Krav til dette er det næringen selv som følger opp i form av egne revisjonsregimer og kontroll av dokumentasjon.

Teksten i det andre avsnittet i paragrafen foreslås endres til:

”Hogst kan skje der det er gjennomført miljøregistreringer. Ved hogst i områder der slike registreringer ennå ikke er gjennomført, skal det dokumenteres at de føre-var-tiltakene, som er nedfelte i Levende Skog sine standarder, er lagt til grunn.

Overskriften på paragrafen er også lite dekkende for innholdet. Det foreslås følgende overskrift til §2-2:

Krav til oversikt over og dokumentasjon av miljøomsyn og miljøregistreringer ved skogbrukstiltak

§2-3 Miljøomsyn ved skogbrukstiltak

I paragrafen forekommer en miks av estetiske og biologiske krav. Kravene er delvis kvantifiserte og noen er en gjentakelse av generelle hensyn som er beskrevet og gitt i skogloven. Det må fremgå at estetiske hensyn ikke nødvendigvis er underbygget biologisk, men er mer å betrakte som faglige råd i denne sammenheng.

I §2-3 går departementet fra det generelle, slik det fremkommer av innledende paragrafer, til det spesifikke og kvantifiserbare.

Landbruksdirektøren mener at en ikke trenger å gå så konkret til verks som det gjøres i forslaget. Likevel ser vi behovet for å gi kommunene hjemmel til å gi pålegg om utbedringer av skader på miljøet som har skjedd i forbindelse med gjennomføring av tiltak. Dette kan sies i mer generelle formuleringer, men som likevel vil være god nok hjemmel for å kreve tiltak.

Forslag til tekst i §2-3:

”Skogbruksmyndighetene kan gi den ansvarlige skogeier pålegg om å iverksette tiltak for å utbedre skader som er til miljømessig ulempe. Slike pålegg skal begrunnes og gis skriftlig, samtidig som det fastsettes en frist for gjennomføring av tiltaket.”

§3-1 Plikt til å forynge

Skogeier har også etter gjeldende skoglov plikt til å sørge for at arealer som er hogd kommer i produksjon igjen.. Om produksjonen etableres ved bruk av naturlig foryngelse eller tilplanting er likegyldig, men skogeier skal ha en plan for hvordan dette skal skje før skogen på arealet blir hogd. I forslaget brukes betegnelsen ”tilfredsstillende forynget” og i §§ 3-2 og 3-3 defineres nærmere hva som ligger i dette. Landbruksdirektøren vil her vise til det som er skrevet under §1-1 formålet med forskriften og understreke betydningen av at bærekraftig skogbruk omfatter mer enn dette med plikten til å forynge skogen.

§3-1 bør også følges opp med en tilleggstekst:

”Skogeier har også plikt til skjøtte skogen videre med det mål å produsere kvalitetsvirke og sikre en god ressusoppbygging”.

§3-2 og 3-3 Krav til forynging/Tettleik og treslag.

Det er etterlyst retningslinjer og rammer for hva som er ”tilfredsstillende tetthet” og produksjon i skogsammenheng. Resultatkontrollen har vist at deler av foryngelsesarealene i norsk skogbruk ikke holder mål og at det særlig er tettheten det står dårlig til med. Retningslinjer for tetthet med utgangspunkt i boniteter og skogtype er tatt inn i forskriften. Disse er beskrevet med øvre og nedre grenser for plantetall. Retningslinjene skal ikke være til hinder for at skogbruksmyndighetene på selvstendig grunnlag vurderer hva som er tilfredsstillende forynging og vil ha hjemmel for å gi pålegg om gjennomføring av tiltak der dette er nødvendig. Det bør da være rom for å fange opp nødvendige regionale og lokale tilpasninger der det er behov.

Landbruksdirektøren mener at det i denne paragrafen bør tas inn en bestemmelse med følgende ordlyd:

Fylkesmannen kan etter samråd med kommunene og skogeiernes organisasjoner fastsette regionale retningslinjer forhold til krav om plantetall.

Ny paragraf eller tillegg til §3-3:

For å sikre de forhold som er viktige i forhold til krav til foryngelse i §3-2 vil landbruksdirektøren foreslå at det tas inn en ny paragraf som hjemler pålegg om tiltak etter samme opplegg som er foreslått i § 4-6 under tiltak mot skader på skog. Eventuelt kan dette tas inn i et nytt avsnitt i §3-3. Avsnittet bør si noe om kommunens arbeide med kontroll og oppfølging av foryngelse og andre tiltak i skogen.

Når det gjelder det som er fremstilt under temaområdet i kapittel 4 i forskriften "Tiltak mot skader på skog", bør overskriften over §4-1 Hovedprinsipp erstattes med:

Ansvar for at skogbrukstiltak ikke fører til skade på skogen.

I Matlovens § 18 som omhandler plantehelse er det formuleringer som også vil kunne gjøres gjeldende for tiltak i skogbruket. Det bør vurderes om formuleringer fra denne skal innarbeides i denne foreliggende forskrift.

§4-1 annet ledd: Matloven gir hjemmel for å gå utover virkeområdet i skogloven jf § 2 hva gjelder planteskadegjørere – men ikke andre skogskader. Bestemmelsens ordlyd må derfor tilpasses hjemmelsgrunnlaget.

Landbruksdirektørens forslag til vedtak:

Fylkeslandbruksstyret slutter seg til landbruksdirektørens merknader og forslag til endringer i "Forskrift om berekraftig skogbruk". Saken sendes Landbruks- og Matdepartementet som svar på høring.

Fylkeslandbruksstyret behandlet saken i møte den 8. september 2005:

Per Manvik (Frp) fremmet følgende forslag:

Fylkeslandbruksstyret ønsker ikke å avgi høringsuttalelse til fremlagte forslag til forskrift.

Votering:

Fylkeslandbruksstyrets mindretall ved Per Manvik stemte for å avgi uttalelse i samsvar eget forslag.

Fylkeslandbruksstyrets flertall ved Øyvind Hunskaar (Sp), Unni Hanson (Frp), Kirsten Henriksen (Krf), Rolf P. Andersen (H), Karin Aas (Ap) og Bergljot Styrvold (SV)avga uttalelse i samsvar med landbruksdirektørens innstilling.

Fylkeslandbruksstyrets uttalelse:

Fylkeslandbruksstyret slutter seg til landbruksdirektørens merknader og forslag til endringer i "Forskrift om berekraftig skogbruk". Saken sendes Landbruks- og Matdepartementet som svar på høring.

Rett utskrift bevitnes:

Tønsberg 08.09.2005

For Vestfold fylkeslandbruksstyre
Elisabeth Elfving Christensen
rådgiver